

Rook Vrij Terrein

Handreiking handhaven rookvrij schoolterrein

Doel

Met een rookvrij schoolterrein wordt een gezond schoolklimaat gecreëerd. Dit biedt leerlingen gezond voorbeeldgedrag. Door een rookvrij schoolterrein in te voeren wordt bovendien verslaving onder de jeugd en afval- en gezondheidsschade voorkomen.

Strikte handhaving is nodig om de regels rond het rookvrije schoolterrein na te leven, zeker in de eerste periode na de invoering. Maar handhaven is een continu proces, zeker op een onderwijslocatie met regelmatig nieuwe leerlingen en ouders en wisselingen in personeel.

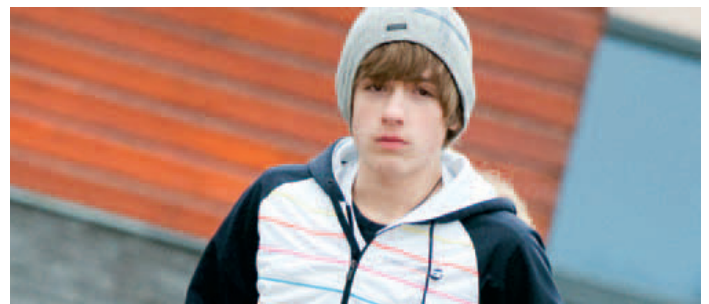
Handhavingssuggesties:

1. Creëren van draagvlak

- ✔ Informeer waarom de regels over het rookvrije schoolterrein noodzakelijk zijn en wanneer de startdatum van het rookvrije schoolterrein is.
- ✔ Zorg dat zowel niet-rokers als rokers de regels weten. Denk hierbij aan alle gebruikers van het schoolterrein: leerlingen, personeel, ouders, bezoekers en andere organisaties die gebruik maken van de locatie.

2. Duidelijke regelgeving

- ✔ Wees duidelijk dat de regels voor iedereen gelden en maak geen uitzonderingen voor bepaalde groepen.
- ✔ Wijs geen speciale rookplek aan voor personeel, bezoekers of oudere leerlingen.
- ✔ Leg de regels vast in het schoolreglement.

Bij elke verandering reageren mensen nu eenmaal verschillend. Bij de invoering van nieuwe regels en het creëren van draagvlak hiervoor, kan gebruik worden gemaakt van gedragsstijlen waarmee gebruikers omgaan met veranderingen:

- Innovators: mensen die de verandering direct omhelzen en verder zouden willen gaan;
- Loyalen: mensen die zich voegen naar veranderingen en daar het beste van maken;
- Aarzelaars: mensen die eerst overtuigd moeten worden en zaken zorgvuldig willen bekijken;
- Weigeraars: mensen die overtuigd tegen een verandering zijn en blijven.

Gebruik de innovators om anderen enthousiast te maken. Besteed daarnaast vooral aandacht aan de loyalen en de aarzelaars: ondersteun hen om enthousiasme voor de veranderingen te creëren. Steek niet bovenmatig veel energie in de weigeraars. Als de regels er eenmaal zijn, zullen zij uiteindelijk hun gedrag aanpassen.

3. Verleiden tot goed gedrag

Zorg dat goed gedrag makkelijk en logisch op te volgen is. Verwijder asbakken en rookhokken op het schoolterrein. Breng borden aan die aangeven dat het terrein rookvrij is. Breng bij aanpassingen aan het schoolterrein zoveel mogelijk overzicht aan. Houd bijvoorbeeld rekening met looproutes en vaste plekken van rokers. Maak het terrein overzichtelijk voor handhavers en plaats eventueel een afscheiding, zodat zichtbaar is waar het terrein begint en eindigt. Aanspreken kan op meerdere manieren. Ook hier geldt: het is de toon die de muziek maakt. Humor of een niet vermanende toon zorgt meestal voor positiever gedrag en een betere naleving. Voor tips kunt u kijken in de Gesprekshandleiding rookvrij schoolterrein voortgezet onderwijs op www.rookvrijschoolterrein.nl.

4. Kans op handhaving

Het is belangrijk dat alle rokers (dus leerlingen en medewerkers van de school) weten dat de kans groot is dat zij worden aangesproken op hun rookgedrag op het schoolterrein of dat er zelfs een sanctie kan volgen.

De werking van handhaving is vooral sterk als deze vanaf de start van het rookvrije schoolterrein wordt ingezet en gecontinueerd. Handhaving van een rookvrij schoolterrein kan worden ingezet als een gedeelde verantwoordelijkheid van

rokers en niet-rokers. De school kan bijvoorbeeld docenten en ondersteunend personeel trainen in aspecten van handhaving, zoals het geven van feedback.

5. Sanctie-ernst

Een sanctie kan naleving stimuleren, maar dan moet deze wel bekend zijn bij de betrokkenen. Daarnaast is het belangrijk dat een sanctie past binnen de cultuur en werkwijze van een school. Het opruimen van peuken of het schoonmaken van een schoolterrein kan bijvoorbeeld een gepaste maatregel zijn, en bovendien goede wil in de buurt opleveren.

Effect meten

Het kan nuttig zijn om te meten welk effect de nieuwe regels hebben, bijvoorbeeld door te evalueren. Leerlingen kunnen hierbij worden betrokken, bijvoorbeeld via een project.

Meer informatie

www.rookvrijschoolterrein.nl

November 2019

Trimbos-instituut

Hoe is het op uw schoolterrein geregeld?